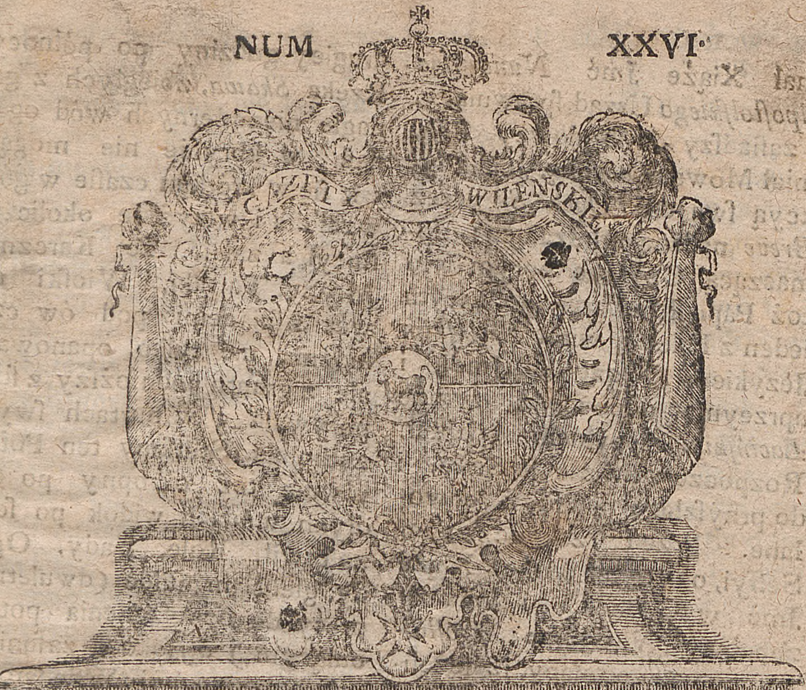
NUM XXVI

w SOBOTĘ DNIA 28. *CZERWCA ROKU* 178

Z Warszawy dnia 18. *Czerwca*

Po wyieździe ztąd w przeszłą sobotę wieczorem Jmci Xiędza Margrafa *Archetti Nuncyusza* tuteyszego w Poselstwie od *Oyca S.* do *Petersburga*, Xiąże Jmć *Sieluński Szembek* Biskup Koadiutor *Płocki*, Urząd *Nuncyusza Apostolskiego* teraz przy Dworze tuteyszym sprawuiący, rospoczoł uroczyście w przeszły poniedziałek swą Juryzdykcyą w Pałacu *Nuncyuszowskim*, gdzie Jmć Xiądz *Rivelli* Kanonik *Inflantski*, pozostały tu Dworu *Nuncyuszowskiego* Dozorca, wszelkie do przyięcia Xiążęcia Jmci przygotowania uczynił, i z wielką czcią przyimował. Tam, gdy o godzinie czwartey wieczorney cała Palestra Nuncyaturska zebrała się, i wielu JJ. XX. Biskupow, Prałatow tudzież innych Swieckich i Zakonnych Duchownych przybyło, nadie

chał Xiąże Jmć *Nuncyuſza Apoſtolſkiego* Urząd ſprawuiący, i zaſiadſzy w Sądowey Sali, miał Mowę *Łacińſką*, Juryzdykcyą ſwą od *Oyca S.* przez *Breve* nadaną ogłaſzaiącą i tłumaczącą. Czytane potym było toż Papieſkie *Breve*, po którym ieden z Paleſtry witał *Łacińſkim* Jęzkiem Xiążęcia Jmci, i uprzeymą odpowiedź tymże *Łacińſkim* iężykiem odebrał. Rozpoczeły ſię zatym Sądy, i do przyſzłego piątku ſą odwołane. Przed zakończeniem Seſſyi, oznaymił tenże Xiąże Jmć w Godności i Władzy zupełney *Nuncyuſza Apoſtolſkiego* teraz zoſtaiący, iż ieżeliby niebytność iego w tey Stolicy, lub inne iakie okoliczności, do ſprawowania tego Urzędu były mu na przeſzkodzie; zaſtąpi go z zupełną Władzą Jmć Xiądz Onufry *Szembek* Kanonik *Krakowſki* Archidyakon Koadiutor i Kanonik *Warſzawſki*.

Z Krakowa dnia 10. Czerwca.

Nayſtarſi ludzie niepamiętaią tak okropney powodzi, iaka w przeſzłych dniach w Górach o mil 5. z tąd przytrafiłaſię, a to ieſzcze w ten czas, gdy wſzyſcy byli głębokim ſnem zmorzeni, to ieſt około drugiey godziny po północy. Rzeka *Skawa*, zbiegłych z gór nagle niezmiernych wód ogarnąć w korycie nie mogąc, tak ſię w krótkim czaſie w górę wzniosła i wſzyſtkie okoliczne mieyſca zalała, że Karczmy, Młyny, Tartaki, Wioſki nawet z ſpiącemi pod ów czas ludźmi, nie tylko opanowała, ale z gruntu podnioſzy z ſobą porywała i w nurtach ſwych zatapiała. Straſzny ten Potop, równie też okropny po ſpadłych wodach widok po ſobie zoſtawił. Role, Sady, Ogrody, gleiſtym mułem (dwuletniey pracy do oczyſzczenia potrzebuiącym) wyſoko ſą zaſunięte; mieyſca gdzie były Wſie, ſame ſię tylko ſtoſy obalin i gruzów pokazuią: na polach, pełno zarwanych z daleka i pogruchotanych ſcian i dachów tudzież rozmaitych ſprzętów. ſzaf, ſkrzyń, łóżek, pościeli, różnego narzędzia i dziecinnych kolebek, tudzież rozmaitego potopionego bydła i koni, a naybarziey wiele ludzkich rozmaitego wieku trupów, które ſpadaiące potym wody na ziemi opuściły i zoſtawiły. Ci, którzy tey klęſki uſzli, nie wſzyſcy pokazali ſię godnemi takiego ſzczęścia; gdyż wielu z nich, zaraz po

tym nieszczęściu, zamiast grzebienia potopionych i ratowania sąsiedzkich rzeczy, na kradzież i rabunek rozsypanych po polach łupów wysypało się.

Z Paryża dnia 16. *Maia.*

Między Listami z *Hawany* pisanemi znayduie się ieden, w którym o niebespieczney przeprawie Eskadry *Francuskiey* Komendy Pana *de Vaudreuil* czytamy okoliczności następuiące: Dnia 4. Lutego Flota iego w czasie wielkiey wawałności zupełnie była rozproszona, tak iż iey Okręty nie prędko, y to poiednemu zebrały się na mieysce sobie naznaczone. Jak wielka na ten czas boiaźń i rospacz ogarneła wszystkie Okręty, płynące dokąd ie wiatry pędziły, w strony nieznaiome; można z tego miarkować, co się przytrafiło na Okręcie *la Bourgogne* nazwanym, gdy wpadł namielizny; naypierwsi Stabs-Officerowie na łodziach z Okrętu ucie-kli: żołnierze, których było na tym Okręcie nie mało, widząc się być opuszczonemi od Officerów i maytkow, iedni się z rospaczy powiesili, drudzy w morze się rzucili, a inni nie chcąc bez zemsty umierać, strzelali do tych łodzi, które Okręt porzucały, i w tey okoliczności trzech Officerów zabili.

Monarcha nasz dał nowe dowody Królowi Jmci *Angielskiemu*, iako chce z nim szczerze i na zawsze żyć w pokoiu. Bądź dla niedostatecznego ziemi wyorania, bądź że urodzaie przeszłego roku chybiły, bądź też że na woyska morskie i lądowe zbyt wiele wyszło; *Anglia* cierpi wielki niedostatek na zboże, a *Gdańskiego* nie tak prędko spodziewa się, żeby nim mogła naglące potrzeby opędzić. Dowiedziawszy się o tym Król Jmć *Francuski*, pozwolił wywozu tego towaru swoim Prowincyom, bliżey *Anglii* leżącym: przez co niebędziesię miała czego obawiać, choćby Okręty pułnocne, tym towarem dla niey naładowane, i dobrze się opuźniły.

Wiele Panow i Dam wyiechało dnia wczorayszego ztąd na dwa lub trzy tygodnie do *Londynu*. Z liczby ich są: Margrafowa *de Coigny*, Xiąże *de Polignac*, Xiąże *de Coigny*, Pan *d' Andlau* &c:

Z Paryża dnia 26. *Maia.*

Z dnia 10 na 11. tego Miesiąca w nocy, Kontrolor Xiężniczki *de Condè*, w Pałacu swey Pani, w łeb sobie strzelił; a

dnia 13. tegoż Miesiąca, młodzian ieden o godzinie 9. wieczorem, z tuteyszego Mostu *le Pont Royal* wrzucił się do *Sekwany* i utopił się. Podobne samoboystwa, tak się w *Paryżu* naszym teraz zagęściły, że w dwudziestu czterech ostatnich dniach, naliczono ich szesnaście. Jest to Tryumf dzisieyszey owey *Filozofii*, czyli nowey nic nie wierzącey Wiary.

Od Granic Rossyiskich dia 14. Maia. Dla zaspokoienia tych sporów, które powstały między *Rossyą i Kurlandyą*, względem wolności portów tego Xięstwa, ustanowiono Kommissyą, maiącą się zebrać do *Rygi* Kommissarze wyznaczeni od Jmperatorowey Jeymci są: Hrabia *de Woronzow* Prezydent Kollegium handlowego w *Petersburgu;* Generał *de Brown* Gubernator *Inflantski;* Konsyliarz-Stanu *Dahl;* Hrabia *de Sievers*, iako Deputat od Stanu Rycerskiego *Inflantskiego*; i Senator ieden *Ryski*, w charakterze Deputowanego od Magistratu tego Miasta. Xiąże *Kurlandzki* wyznaczył z strony swoiey Komisarzow Pana *de Klopmann* Marszałka Dziedzicznego Xięstwa i Prezydenta Rady, i Pana *de Keyserling* Kanclerza Dworu swego. Ci dway Komisarze *Kurlandzcy*, wziąwszy z sobą Pana *de Rüdiger* Sekretarza Kancellaryi, i Pana *de Vick*, Fiskala, iuż do *Rygi* wyiechali.

Podług Listów *Petersburskich* pisanych dnia 9. Maia, Generał Hrabia *de Soltykow*, który ieździł z Wielkim Xiążęciem *Rossyiskim*, naznaczony iest od Jmperatorowey Jeymci na Komendę woyska lądowego *Rossyiskiego* na granicach *Tureckich*, które pierwiey było pod Komendą Hrabi *de Romanzow;* a ten będzie miał Komendę nad woyskiem obserwacyinym, na Którego czele być ma Xiąże *Potemkin*, niezadługo maiący powrócić do Dworu. Listy z naszych okolic odebrane, potwierdzaią prędki powrot tego Xiążęcia, i czynią nieiaką nadzieię pokoiu z *Turkami*. To pewna, że *Turcy* nie dadzą się nakłonić do woyny, chyba mocno przymuszeni: co obiecuie, że za wstawieniem się Dworów *Europeyskich*, mianowicie *Francuskiego*, które iuż pierwsze kroki uczyniły, kłótnie *Porty* z dwoma Dworami Cesarskiemi, w Gabinecie się zakończą.

NUM XXVI.

SUPLEMENT
DO GAZET WILENSKICH

w SOBOTĘ DNIA 28. CZERWCA ROKU 1783

Z Londynu dnia 13. Maia.

Ministerium naſze ułożyło reformę, w większey połowie Woyſka naſzego teraznieyſzego. Co do Okrętów, wſzyſtkie ſtare będą przedane, a wnet zaczną nowe budować tak, że w krótkim czaſie ſpodziewaią ſię mieć na 100. ſzeręgowych Okretów, ſpoſobnych do żeglugi w czaſie potrzeby. Podano niedawno Amiralicyi naſzey dokładne regeſtra o ſtanie teraznieyſzym wſzyſtkich Okrętow woiennych, w naſzych Króleſtwach znayduiących ſię, aby można powziąć pewną wiadomość, ktore powinne być zatrzymane, i ktòre iuż nie ſą zdatne do żeglugi. Potrzeba utrzymania u nas iak nayſtraſznieyſzey potęgi morſkiey, każdemu ieſt wiadoma; i tarzecz będzie zawſze celem nayważnieyſzym uwagi naſzego *Miniſterium*, poki tylko pokóy trwać będzie.

Odebraliśmy tu teraz kilka Liſtów z *Indyi*, które donoſzą o zaſzłey tam wielkiey bitwie między woyſkiem *Angielſkim* Komendy Generała *Coote*, złożonym z Woyſk *Angielſkich*, z *Sipayow*, &c. i między woyſkiem ſkombinowanym *Francuſkim* i *Hyder Ali Kana*. Przydaie ſię w tych Liſtach, iż zwycięztwo długo ſię ważyło na obie ſtrony; aż naoſtatek przeważyło ſię na ſtronę *Angielſką* tak, iż nieprzyiaciele zoſtali rozproſzeni z wielką ſwoią ſzkodą; *Hyder-Ali* niebeſpiecznie zoſtał raniony; pokoy z *Maratami* iuż prawie ſtanoł, i woyna *Indyiſka* zakończyła ſię.

d Jeden List z *Madras* pisany inia 28. Października donosi, ż tam głód i choroby poczyniły barzo wielkie w ludziach szkody.

Z Cadix dnia 1. Maia.

Przyszła z *Hawany* wiadomość, że w początkach Miesiąca Marca, Don *Solano* prowadzący Flotę Kupiecką do *Europy*, pod strażą 5. Okrętów woiennych, dowiedziawszy się o bliskim krążeniu Floty *Angielskiey* z 26. Okrętów złożoney, postanowił tamże w *Hawanie* skarby tey Floty złożyć; to iest: 13. Milionow *Piastrow* należących do handlu: oprócz tych pieniędzy złożonych na Okrętach woiennych, było ieszcze na tychże Okrętach 400. Balow farby szarłatowey, i 22,000 Cetnarow *Indychu*. Okręty zaś Kupieckie maią na sobie 30,000. skrzyń cukru, kwotę niezmierną tabaki dla Króla, skóry &c: które wszystkie towary, razem wzięte ze złotem i srebrem, wynoszą do 30 Millionow *Piastrow*.

Domyślamy się, że Don *Solano* odbierze nie zadługo, albo iuż odebrał wiadomość o podpisaniu Artykułow przedugodnych, przez różne statki, które w tamte strony posłano; a zatym nie zostawi tego bogatego konwoiu w *Hawanie*, lecz do *Europy* go naydaley w Miesiącu Czerwcu przyprowadzi, i Miasto tuteysze w ostatnim niedostatku zostaiące ożywi.

Oprócz pomienionych Okrętów, miały ieszcze do Portu *Hawańskiego* przybyć dwa inne z 4,000. Balow farby szarłatowey, z 3,000. balów *Indychu*, i z 5. blisko Millionami *Piastrow*.

Gotuią tu Okręt i iednę Fregatę, króre popłyną z pewną kwotą srebra żywego do *Vera Cruz*, dla dobywania kruszcow z Miner. Powracaiąc nazad te dwa Okręty, zabiorą resztę pieniędzy i owocow, których nie będą mogły zabrać dwa Okręty w Porcie *Hawańskim* oczekiwane.

Dnia iutrzeyszego Don *Ludwik de Cordowa* zdaie Komendę, i rospuszcza woysko. Wysiadaiąc na ląd weźmie oraz z sobą swoię banderę, która będzie niesiona z ceremoniami, zwyczaynemi w podobney okoliczności.

Tegoż samego czasu Don *Bonnet* zawiesi swoię banderę,

na nayznacznieyſzym Okręcie tey Eſkadry, którą odprowadzi do *Kartageny*. Don *Oſorno* uczyni toż ſamo względem tey Eſkadry, którą ma odwieść do *Gallicyi*. Hrabia *d' O-Reilly*, naſz Gubernator, wyiedzie o koło dnia 15. Mieſiąca do *Madrytu*. Hrabia *de Kaunitz*. Poſeł Ceſarſki przy Dworze naſzym rezyduiący, znayduie ſię tu od 3. czyli 4. dni; gdyż żądał widzieć naſz port, przed oddaleniem ſię z niego naſzych Flot. Bawią tu iego różnemi tuteyſzemi ciekawościami i rozrywkami.

Z Smirny dnia 2. Maia.

Hrabia *de Woinowich*, Kawaler Orderu *S. Jerzego* i Pułkownik w Woyſku *Roſſyiſkim*, przybył tu w tych dniach z *Konſtantynopola*, naznaczony od Jmperatorowey Jeymci Konſulem Jey generalnym na *Archipelagu*. Ma on rezydować na Wyſpie *Miconi* z 4,000. *Rublow* penſyi na rok; już tam dnia 19. Kwietnia ztąd wyiechał.

Z Petersburga dnia 2. Maia.

Dnia zawczorayſzego uroczyſtość Orderu *S. Jerzego*, obchodzona była w *Cheſme*, w przytomności Jmperatorowey Jeymci, Miniſtrow cudzoziemſkich, i wielkiey liczby osób naydyſtyngwowańſzych.

Tegoż dnia Dwór odebrał ſmutną nowinę, o śmierci Xiążęcia *Grzegorza Orłowa* w *Moſkwie* zmarłego. Xiąże ten, który naywięcey wchodził do intereſſow w pierwſzych latach panowania *Katarzyny II.* oprócz innych dochodow za ſwoie urzędy, miał ieſzcze 150. tyſięcy *Rublow* penſyi roczney.

Xiąże *Repnin* pożegnał dziś Dwór, maiący w tych dniach wyieżdżać do woyſka.

Z Liworny dnia 10. Maia.

Eſkadra *Roſſyiſka* woienna, która zimowała w tym Porcie, wybiera ſię na morze. Ma ona popłynąć przy końcu teraznieyſzego Mieſiąca, i zawſze to mówią, że ſię ona złączy na Morzu *Srzodziemnym* z inną ſwego Narodu Eſkadrą, która iuż ieſt na morzu.

Wtych oſtatnich dniach znaleziono niedaleko *Montenero* ogromney wielkości iednę rybę, pozoſtałą na piaſkach przy brzegu, maiącą 18. ſążni długości, a 7. ſążni naywiękſzey ſzerokości. Gdy ią rozpiatano

na ſztuki, wątroba ważyła 950. funtów, pluca 50. śledziona 30. ſerce 15. kiſzki 280. a głowa 600. wſzyſtko razem miało funtów 3, 750. Ryba ta nazwana *Tremolante* albo *Lancia*, nie ieſt rzadka w *Oceanie*.

Z Hamburga dnia 25. Maia.

Liſty z pewnych rąk odebrane przynoſzą nam weſołe zapewnienie, że ta woyna, którą Państwu *Tureckiemu* groziły dwa Dwory Ceſarſkie, iuż nie naſtąpi. Przez pośrzednictwo Dworow *Werſalſkiego* i *Londynſkiego*, Ceſarz Jmć otrzymał, iak głoſzą, wolną żeglugę na *Dunaiu*, nad co nic więcey nie wyciąga: a *Roſſyi* zaſpokoienie ſam na ſiebie bierze; gdyż to nie ieſt z pożytkiem Ceſarſkim, aby ta Monarchia powiękſzała ſię znacznie z Strony *Tureckiey*. Przyiaciele pokoiu i dobra narodu ludzkiego, powinni bez wątpienia wſzyſcy z niecierpliwością czekać potwierdzenia tey tak wielkiey nowiny.

Z Hamburga dnia 30. Maia.

Liſty *Wiedenſkie* głoſzą za rzecz barzo wątpliwą, zerwanie pokoiu z Państwem *Tureckim*, nie inny cel naznaczaiąc podróży Ceſarſkiey, iak tylko zwiedzenie licznego Kordonu na granicach roſtawionego, i przydaiąc, że Ceſarz Jmć w 5. lub w 6. tygodniach nazad powróci: ale te nowiny nie zgadzaią ſię z nowinami *Petersburſkiemi*, podług których upewniaią, że Xiąże *Potemkin* wyiechał z *Petersburga* dnia 17. przeſzłego Mieſiąca z niektóremi Generałami, udaiąc ſię proſto do Woyſka maſzeruiącego iuż ku *Oczakowowi*. Przydaią i to, iż 15. Szeręgowych Okrętów ſtoi iuż gotowych do popłynienia z *Kronſtadt* na Morze *Srzodziemne*.

Z Wiednia dnia 30. Maia.

Maią tu nadzieię, że Brat Króla Jmci *Francuſkiego* Xiąże *Hrabia d'Artois*, odwiedzi w tuteyſzey Stolicy Ceſarza Jmci.

Oſtatnie mrozy, nic przecie Winnicom nie ſzkodziły; chociaż drzewa owocowe wiele uciérpiały.

Jeſzcze 17. Klaſztorow w krótce maią kaſſować w *Niżſzey Auſtryi*, to ieſt; *Kapucynſkich* 7. *Karmelickich* 2. *Franciſzkanſkich* 5. *Paulinſkich* 2. *Serwitów* 1.